

**BÝVALÝ PŘISLUŠNÍK U.S. NAVY SEAL
A AUTOR NEW YORK TIMES BESTSELLERU RUDÝ KRUH**

BRANDON WEBB

JOHN DAVID MANN

MEZI HRDINY

**SKUTEČNÉ PŘÍBĚHY PŘÁTELSTVÍ, HRDINSTVÍ
A OBĚTOVÁNÍ PŘISLUŠNÍKŮ U.S. NAVY SEAL**

Mezi hrdiny

**Pravdivý příběh příslušníka
U. S. Navy SEALs o přátelství,
hrdinství a nejvyšší oběti**

Mezi hrdiny

**Pravdivý příběh příslušníka
U. S. Navy SEALs o přátelství,
hrdinství a nejvyšší oběti**

BRANDON WEBB
S PŘÍSPĚNÍM JOHNA DAVIDA MANNA

CPress
Brno
2015

Mezi hrdiny

Pravdivý příběh příslušníka U. S. Navy SEALs o přátelství, hrdinství a nejvyšší oběti

Brandon Webb
s přispěním Johna Davida Manna

Překlad: Marek Pavka
Odborná korektura: Jiří Kučera
Jazyková korektura: Jana Otevřelová
Technický redaktor: Radek Střecha
Odpovědný redaktor: Tomáš Krejčířík

Authorized translation from the English language edition MODERN
AMERICAN SNIPERS.

Text Copyright © 2014 by Chris Martin
Published by arrangement with St. Martin's Press, LLC. All rights reserved.

Translation: © Marek Pavka, 2012

Objednávky knih:
www.albatrosmedia.cz
eshop@albatrosmedia.cz
bezplatná linka 800 555 513
ISBN 978-80-264-0635-8

Vydalo nakladatelství CPress v Brně roku 2015 ve společnosti Albatros Media a. s.
se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 23 208.

© Albatros Media a. s., 2015. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této
publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování
v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

OB SAH

Poznámka autora 11

Úvod 13

1. Superhrdina: **Mike Bearden** 17
2. Odvážlivec: **Dave Scott** 43
3. Tichý profesionál: **Matt Axelson** 75
4. Vizionář: **John Zinn** 105
5. Drsní muži po našem boku: **Chris Campbell,**
Heath Robinson a JT Tumilson 135
6. Nejlepší přítel nás všech: **Glen Doherty** 163

Doslov: Nadace Červený kruh 213

Poděkování 219

Věnováno rodinám pozůstalých

Když se ohlížím na dobu, kdy jsem sloužil v Easy Company (rota americké armády, která se proslavila při vylodění v Normandii), velmi si cením své odpovědi na otázku svého vnuka, který se mě jednou zeptal: „Dědečku, ty jsi byl za války hrdina?“

„Ne,“ odpověděl jsem, „ale sloužil jsem v rotě hrdinů.“

- Mike Ranney, citováno podle knihy *Bratrstvo neohrožených* Stephena E. Ambrose

(jedná se pouze o můj překlad. Jinak kniha vyšla česky v roce 2010 v nakladatelství Jota – patrně by stálo za to použít text, který se objevuje tam, ale to už jaksí nebylo v mých silách)

POZNÁMKA AUTORA

VŠECHNY UDÁLOSTI POPSANÉ V TĚTO KNIZE SE ZAKLÁ-
dají na pravdě a vycházejí z mých vzpomínek. I jména všech
hrdinů jsou pravá, ovšem některá jména dalších osob jsem se
rozhodl pozměnit – chráním tak soukromí těch, kteří mají k obsahu
této knihy jen volný vztah, i identitu svých druhů ve zbrani, kteří jsou
dosud v aktivní službě. Současně jsem také usiloval o to, abych ve své
knize neprozradil žádné citlivé informace o používaných zpravodajských
metodách a technikách boje. Ještě než tato kniha vyšla tiskem, odsou-
hlasilo její text Ministerstvo obrany USA. Životní příběhy svých padlých
druhů jsem se pochopitelně snažil rekonstruovat ve spolupráci s jejich
rodinnými příslušníky.

ÚVOD

KNÁMOŘNICTVU JSEM SE PŘIHLÁSIL V ROCE 1993 JAKO mladík, který sotva dokončil střední školu. Jako většina devatenáctiletých kluků jsem si myslel, že mi svět leží u nohou. Neměl jsem ani tušení, co všechno mne v životě čeká.

Ovšem i samy Spojené státy na tom byly podobně. Amerika roku 1993 se velmi lišila od té, kterou známe dnes. Právě skončila studená válka, Sovětský svaz se rozpadl a globální válka proti terorismu se zatím jen rýsovala. Období mezi těmito dvěma významnými konflikty vyplňovala devadesátá léta 20. století, která se zdála být poklidným obdobím míru a prosperity. Tato představa byla ovšem poněkud naivní a měla vzít brzy za své. Hned na počátku 21. století jsme se totiž probudili v nové geopolitické realitě. Koncept vedení boje se radikálně změnil a já a moji kamarádi jsme se náhle ocitli v první linii této nové války.

Tyto roky pro mne zároveň znamenaly přechod od bezstarostného mládí ke střízlivější a přemýšlivější dospělosti. Našel jsem tehdy i několik velmi dobrých přátel. Mnohé z nich jsem měl ale zanedlouho ztratit.

V současnosti se cítím poněkud zvláštně. Když se bavím s osmdesáti- nebo devadesátiletými lidmi, vyprávějí mi, jaké to je, když postupně ztrá-

cejí jednoho přítele za druhým, a zjišťují, že jsou stále osamělejší. Vím, že to patří k životu, ovšem já stejné pocity zažívám už několik let – a to je mi sotva čtyřicet.

Vojáci amerických zvláštních sil patří k nejmotivovanějším a nejzkušenějším vojákům na světě. USA jsou ale již více než deset let ve válečném stavu – jedná se o nejdélší nepřetržitý ozbrojený konflikt v dějinách tohoto státu. Muži i ženy sloužící v amerických ozbrojených silách jsou tak nuceni pracovat pod neuvěřitelným tlakem – a netýká se to jen jich, ale i jejich příbuzných a známých. Asymetrické války současnosti si vybraly svou krutou daň i v řadách vojáků zvláštních sil. Mnozí z mých kamarádů z jednotek SEALs již nejsou mezi námi. Přinesli tu nejvyšší oběť a zanechali zde své zoufalé matky, otce, ženy a děti.

Současně nám ovšem zanechali také příklady hodné následování – ukázali nám, co to znamená být hrdinou.

V této knize popisuji životní příběhy osmi hrdinů, s nimiž jsem měl příležitost se v průběhu své služby u námořnictva seznámit, a kteří položili životy za své spolubojovníky a za svou vlast. Tito muži mne také hluboce ovlivnili – bez nich bych nebyl tím, čím jsem dnes. Společně s nimi jsem procházel výcvikem, bojoval jsem po jejich boku, obdivoval jsem je a učil se od nich. Sice se mi po nich stále stýká, ale do určité míry mám pocit, jako by mi byli stále nablízku.

„Nenechej nikoho na holičkách“ – to je heslo všech vojáků zvláštních sil. Tato kniha vznikla proto, aby na holičkách nezůstal nikdo z těchto osmi hrdinů. V následujících příbězích o přátelství a charakteru najdete vyšší principy, jimiž se tito muži řídili. Přijal jsem je i já a předávám je dále svým dětem. To, že jsem měl možnost tyto jedinečné muže poznat – jejich život i činy – změnilo můj život. Nesmí zůstat zapomenuti.

Proto se seznamte s těmito hrdiny, poznejte jejich životní příběhy a odneste si z nich ponaučení stejně jako já. Jejich smrt jsme již oplakali. Teď je na čase oslavit jejich život.

– Brandon Webb

1

SUPERHRDINA

MIKE BEARDEN

B YLO JEN KRÁTCE PO POLEDNI, MOŽNÁ KOLEM JEDNÉ hodiny, a teplota již šplhala k 35 °C. A věděli jsme, že bude ještě hůř. Pomalu končilo jaro a my jsme pobývali v kalifornském údolí Central Valley: krajina byla spálená a hnědá, na obloze ani mráček a ručička barometru se ani nepohnula. My jsme ale měli pocit, že nás atmosférický tlak drtí na kusy.

Společně se svým nejlepším přítelem Glenem Dohertym jsem se krčil na začátku střelnice dlouhé téměř jeden kilometr. Byl poslední den našeho praktického kurzu v odstřelovačské škole Naval Special Warfare, který je jedním z nejnáročnějších výcvikových programů na světě. Zanedlouho jsme měli zahájit důležitý test v rámci této fáze výcviku – test, který rozhodne o tom, jestli budeme pokračovat, nebo se s hanbou vrá-

tíme domů. Strávili jsme tu už šest týdnů. Třetina naší skupiny za tu dobu propadla sítím a my jsme se oprávněně obávali, že teď jsme na řadě my.

Lidé si odstřelovačský výcvik často spojují s romantikou, vzrušením a dobrodružstvím. O nic takového se nejedná. Je to zatraceně těžká dřina. Na konci každého dne, po dvanácti hodinách v terénu, jsme vždy doklopýtali do svých stanů špinaví, vyčerpaní a zoufalí z představy, že nás něco podobného čeká i zítra.

Tlak je v tomto případě především psychický. Špičková fyzická kondice je sice také nezbytným předpokladem, ale všichni jsme byli už přece příslušníky jednotek SEALs. Fyzicky jsme si už dávno stanovili vlastní standardy „normálnosti“ a laťku nastavili hodně vysoko. Ovšem odstřelovačský výcvik není jen o výkonnosti a vytrvalosti. Jeho podstatou je osvojit si určitý soubor dovedností a všechny tyto činnosti pak provádět zcela automaticky, jako stroj, a to v podmínkách, které jsou stále náročnější. Sedm dní v týdnu, dvanáct hodin denně jsme museli být neustále ve střehu – vstávali jsme v šest ráno a s puškou v ruce a jediným nábojem jsme hned vyběhli na střelnici. Tam jsme museli s dosud ztuhými prsty čekat na povel a ze studené pušky vystřelit na terč předem neznámého typu. Nesměli jsme minout. Pokud se nám tento ranní výstřel nevydařil, celý následující den byl pro nás nekonečnou bitvou o opětovné získání sebedůvěry a motivace. Nejobtížnější pro nás všechny bylo udržet si trvalou bdělost – s něčím takovým jsme se dosud v životě nesetkali. Připadali jsme si jako žába v hrnci s vodou, kterou někdo pomalu přivádí do varu.

Ovšem jedinou možností, jak se z toho hrnce dostat, by v našem případě bylo neuspět.

A právě to se několika mým spolužákům přihodilo. V průběhu těch několika týdnů před vlastním testem někteří z nich neunesli trvalý tlak a dostali se do střetu se svým partnerem ve střelecké dvojici. Takovýto konflikt nebyl vždy jen „výměnou několika neuvážených slov“, ale došlo

i na facky, rány pěstí a kopance – tedy typ šarvátky, do níž se musíte vmístit, pokud nemá mít vážné následky.

Já a Glen jsme byli možná ještě v trochu horší situaci, protože jsme byli nováčci. V jednotkách SEALs jsou za nováčky považováni všichni, kteří už sice prošli výcvikem BUD/S, ale kteří ještě neodsloužili celý rok, neabsolvovali žádný speciální výcvik a nebyli nasazeni v zahraničí. Od nováčků se očekává jediné: Buď zticha a poslouchej. Dělej, co se ti řekne. Snaž se být neviditelný a chovej se tak, jako bys nic nevěděl, protože taky nic nevíš. Odstřelovačská škola Naval Special Warfare (NSW) je proslulá v celosvětovém měřítku a i v rámci jednotek SEALs tento kurz patří k absolutní špičce. S představou, že příležitost absolvovat tento výcvik dostalo i několik nováčků, se někteří starší vojáci nedokázali vyrovnat.

Jedním z nich byl i instruktor, který se právě teď, kdy jsme spolu s Glenem měli složit závěrečný test, skláněl nad námi. Jmenoval Slattery a upřímně nás nenáviděl. Jednoduše si *přál*, abychom neprošli.

A shodou okolností to měl být právě on, kdo bude hodnotit náš výkon.

Slattery se na nás ušklíbal a pomalu začínala nejteplejší část odpoledne. Stoupající teplota se podepisovala na našem psychickém stavu, ale i na podmínkách, za nichž test probíhal. Když se kov zahřeje, zvětšuje svůj objem. Díky tomu vzrůstá odpor, který musí překonat projektil opouštějící ústí hlavně. V důsledku toho se zvyšuje i jeho rychlost a mění se trajektorie letu. Na oné kalifornské střelnici také pomalu stoupala teplota a teplotní rozdíly způsobovaly, že od vyprahlých pahorků před námi občas zafoukal vítr. Klíčové faktory v našem okolí se tedy neustále měnily a náročnost našeho úkolu se pomalu dostávala za hranice lidských schopností.

V boji na jednom výstřelu často závisí váš život. Tady na střelnici byla našťástí v sázce jen naše další kariéra.

Spolu s Glenem jsem tenkrát již naštěstí úspěšně absolvoval úvodní část testu, které se říká „snaps and movers“. V této části před vámi zničehonic v různých intervalech vyskakují cíle ze země (snaps) a dále jsou zde cíle, které se náhodně a nepředvídatelně s proměnlivou rychlostí pohybují zleva doprava (movers). Nyní na nás čekala druhá část testu, známá pod zkratkou UKD neboli „unknown distances“ (neznámé vzdálenosti). V této části se před námi objevovaly různě veliké cíle v různých výškách, o nichž jsme dopředu nevěděli. V předchozí části jsme měli alespoň určitou představu, v jaké vzdálenosti se budou nacházet. V této části nikoli. Pozorovatel proto musel provést potřebné výpočty a s pomocí záměrné osnovy ve svém dalekohledu (dvě křížící se linie svítících bodů) určit, jak je cíl daleko. Tehdy jsme ještě nepoužívali žádné miniaturní počítače, na něž se spoléháme dnes. Všechno jsme museli počítat z hlavy a draho-cenné vteřiny mezitím ubíhaly.

Já jsem střílel jako první. Glen byl pozorovatelem – zohledňoval povětrnostní podmínky i převýšení a také hlídal čas. Měli jsme za úkol projít několik řad. V každé z nich bylo třeba několikrát vystřelit na cíl a vejít se přitom do časového limitu. To znamenalo, že každou minutu bylo třeba provést řadu komplikovaných výpočtů, připravit se k výstřelu a nakonec i vystřelit. Nesměli jsme při tom udělat chybu. Zatím jsme prošli dvě řady a já jsem se právě chystal na poslední výstřel v třetí řadě. Soustředil jsem se na obraz v zaměřovači, ovšem zdálo se mi, že se čas příliš vleče. Glen postupoval metodicky, ale velmi pomalu, protože musel neustále zohledňovat měnící se vzdušné proudy.

Měl jsem pocit, že něco není v pořádku. Všechno nám trvalo příliš dlouho. „Jak jsme na tom s časem?“ zašeptal jsem.

„Je to v pohodě,“ odpověděl Glen, „času je dost.“

Uklidnil jsem se a čekal na okamžik absolutní rovnováhy mezi nádechem a výdechem, okamžik, v němž je možné dosáhnout maximální

koncentrace a kdy střelce jen minimálně ovlivňují jeho tělesné projevy. Pomalu jsem tiskl spoušť, když v tom se ozvalo:

„Čas!“

Ohlédl jsem se na Slatteryho a viděl, že se mu tvář roztáhla do širokého úšklebu. V ruce držel stopky a vypadal přitom jako chlapeček, který si právě vytáhl z nosu holub a chystá se jej ukázat mamince.

„Čas, pánové,“ opakoval a vychutnával si tu chvíli.

Srdce se mi téměř zastavilo. *Co se sakra stalo?*

Nejenom, že jsem nestihl vystřelit, ale před námi byly ještě další dvě řady a osm výstřelů. S Glenovými hodinkami nebylo něco v pořádku. Zbabrali jsme to.

„Tak to jste podělali,“ krákorál Slattery. „Hodně štěstí, až se tohle zaváhání budete snažit napravit. Jedete domů, srágoro.“

Měl naprostou pravdu. Napravit tuhle katastrofu bylo prakticky nemožné. Abychom vykompenzovali body za všechny výstřely, na něž jsme již neměli dostatek času, a dosáhli v testu přijatelného výsledku, Glen by teď musel nastřílet minimálně 95 bodů v pěti řadách. Jednalo se o dvacet výstřelů, mohl si tedy dovolit minout jen jednou. Pokud by se netrefil dvakrát, jedu domů, a Glen patrně také, protože tehdy se ještě dvojice pozorovatel–střelec hodnotila společně.

A dosáhnout úspěšnosti 95 procent na této střelnici bylo prakticky nemožné.

Na Glenovi bylo vidět, že to prožívá mnohem hůře než já. Já byl jenom rozčilený. Glen sice neřekl ani slovo, ale bylo vidět, že je naprosto zoufalý. *Ó můj bože*, říkal jeho výraz, *já jsem to prostě podělal*.

„Podívej, člověče,“ zašeptal jsem mu rychle do ucha, aby to Slattery neslyšel. „Je to za námi. Zapomeň na to. Teď nás čeká další úkol. Nastřílíš stovku a jedeme dál.“

Právě tohle mne odstřelovačská škola naučila: Žádné výčitky. Jakmile jednou zmáčkneš spoušť, není cesty zpátky. Jakmile kulka opustí hlaveň, už ji nic nezastaví. A neplatí to jen pro střelbu. Platí to v jakékoli situaci – pro každou akci, každé slovo, každou myšlenku. Už je to pryč. Je třeba jít dál. Vyhodnotit situaci, přizpůsobit se, poučit se a provést další výpočet.

Pustili jsme se do práce – já jsem počítal a hlásil každý výstřel a Glen střílel. V první řadě s nejbližšími cíli se ozvalo jen *ping, ping, ping, ping* – Glen měl stoprocentní úspěšnost. Přešli jsme do druhé řady a povedlo se nám to samé, podobně jako v řadách tři a čtyři. Teď jsme se nacházeli v řadě páté. Měli jsme střílet z opakovací pušky na terče v neznámé vzdálenosti (max. 900 metrů) střelivem .300 Winchester Magnum. Takováto kulka zpomalí na podzvukovou rychlost až po cca 1 250 metrech, což znamenalo, že celou vzdálenost mezi námi a terčem proletí nadzvukovou rychlostí. Zadal jsem údaje o cíli a Glen vystřelil. Olověný slimák vyrazil proti ocelové siluetě – ovšem žádné *ping* se neozvalo. Nic. Kulka svůj cíl neškodně minula.

Tak teď to přišlo: první rána vedle. Ještě jedna a jdeme z kola ven.

Slattery se zahihňal a zabručel něco, co jsme se oba snažili ignorovat. Teď jsme se museli soustředit.

Výpočet potřebných údajů *před* vlastním výstřelem je jen jedním z úkolů pozorovatele. Následně má za úkol pozorovat stopu, kterou za sebou projektil zanechává. Stopu po této kulce jsem sledoval, podobně jako jestřáb sleduje veverka pádící přes pole do bezpečí lesa. Viděl jsem, kde projektil skončil, a proto jsem mohl Glenovi okamžitě sdělit údaje potřebné pro korekci směru.

Ping..., *ping...*, *ping* – tři následující terče zasáhl naprosto přesvědčivě. Bylo to za námi a byli jsme znovu ve hře.

Výsledky střelby se vyhlášovaly hromadně. Glenův impresivní výkon devatenáct zásahů z dvaceti mu zajistil 95 bodů. Nejenže mi tím zachrá-

nil kůži, ale současně se jednalo i o nejlepší výsledek celého dne. Byla tu ale ještě jedna drobnost: znělo to sice téměř neuvěřitelně, ale *95 bodů toho dne nastřílel i další nováček z naší skupiny.*

To mimo jiné znamenalo, že se ve střelbě bude pokračovat.

Naší skupině tehdy někdo věnoval překrásnou samonabíjecí karabinu SKS ráže 7,62. Byl to opravdový skvost – klasická sovětská karabina (používaná v Rudé armádě před přezbrojením na AK-47) a každý sběratel zbraní by byl nepochybně potěšen, kdyby mohl tuto pušku zařadit do své sbírky. Ještě před začátkem testu nám naši instruktoři oznámili, že ten, kdo nastřílí nejvíc bodů, získá tuto pušku jako zvláštní prémii. A protože takovouto pušku není možné rozříznout na půl, Glen a jeho konkurent si to museli ještě jednou rozdat.

Oba se tentokrát museli spolehnout výhradně na sebe a obejít se bez pozorovatele. Měli k dispozici několik minut na přípravu – provést pozorování, výpočet, zohlednit vliv větru i další – a pak museli vypálit jediný výstřel. Při střelbě se střídali – začali na nejmenší vzdálenosti a měli skončit na nějakých devíti stech metrech.

Zbytek skupiny se shromáždil kolem nich. Každý z nás povzbuzoval svého favorita a já jsem byl pochopitelně jedním z nejhlasitějších v táboře Glenových příznivců.

V první řadě ani jeden ze střelců nezaváhal. Ani v druhé, ve třetí a ve čtvrté. Pohled na ně byl skutečně impozantní – stříleli naprosto profesionálně.

U pátého a posledního terče se Glen zahleděl do vzdálenosti devíti set metrů, připravil se, pomalu stiskl spoušť a... minul. Dav zahučel.

Glenův vyzyvatel se položil na zem, provedl všechny potřebné přípravy a stiskl spoušť – a minul také. Dav opět zahučel, ale slyšet byl i smích, nadávky a sprostá slova. O příslušnících SEALs je známo, že si neberou žádné servítky.

Glen si znovu lehl na zem, zamířil, vystřelil... a minul i tentokrát. Jeho protivník ovšem tentokrát nezaváhal.

Pak se pochopitelně ozval hurónský řev, vítěze rozstřelu jsme vzali na ramena a začali mu hromadně gratulovat. Získal karabinu SKS, ale jeho vítězství patřilo nám všem, proto jsme se vyhrnuli před střelnici a začali si připíjet. Byl to vypjatý moment. Střelby byly za námi a my jsme je zvládli. Můj nejlepší kamarád sice prohrál v rozstřelu, ale to mi vůbec nevadilo a ani Glen se viditelně příliš netrápil. Podstatné bylo, že už ten zatracený test máme konečně za sebou.

Ale byl tu i další důvod. Kdyby Glenu porazil kdokoli jiný, asi by nás to přeci jen *trochu* mrzelo. Příslušníci SEALs jsou velmi soutěživí a Glen rozhodně nebyl výjimkou. Ovšem Glenův protivník, který na jeho úkor získal karabinu SKS, byl natolik oblíbený a respektovaný, že mu nebylo možné tento úspěch nepřát.

Jmenoval se Mike Bearden. Říkali jsme mu krátce Bear (Medvěd).

Seznámili jsme se přibližně před dvěma lety, v létě roku 1998. Oba jsme právě dokončili BUD/S, což je legendární sedmiměsíční výcvikový program, který musejí absolvovat všichni zájemci o službu v jednotkách SEALs. Jenom nemnoha z nich se ho ovšem podaří dokončit. Tréninkový program je možná poněkud zavádějící termín: BUD/S není *výcvik*, jedná se spíše o jakousi sedmiměsíční přijímací zkoušku. V létě roku 1998 jsme se již účastnili skutečného výcviku – jednalo se o tzv. taktický výcvik SEALs, neboli STT. Ten čekal na ty, kteří úspěšně prošli BUD/S a ještě se dokázali udržet na nohou. V průběhu tohoto tříměsíčního výcviku (dnes je znám jako SEAL qualifications training, SQT) jsme se seznamovali s obsluhou zbraní, taktikou boje z blízka a s koordinovaným zásahem v městské zástavbě, prohlubovali jsme si své znalosti orientace a přežití v kritických situacích, nacvičovali potápění včetně aktivace podvodních

náloží i boj v poušti. Ten probíhal v poušti Niland, což je jedno z nejpodivnějších míst na světě, jaká jsem kdy v životě poznal.

Poušť Niland se rozkládá na břehu Saltonského moře, přesněji slavného jezera, které je položeno hluboko pod úrovní světových oceánů, přibližně ve stejné nadmořské výšce jako údolí Smrti.

V podstatě se jedná o rozlehlou měsíční krajinu v pompézně pojmenovaném údolí Imperial Valley, v prostoru, kde se centrální Kalifornská poušť ztrácí u hranic s Mexikem. Niland je vynikajícím prostředím pro simulaci bojišť na Blízkém východě. Většina filmu *Mariňák* a scény v písčinych dunách z filmů *Den nezávislosti* a *Hvězdné války* vznikaly právě tady. Ideální místo pro přípravu na boj v Iráku nebo Afghánistánu – přestože jsme tenkrát ještě netušili, kam se o několik let později vypravíme.

Když se náš pobyt v poušti Niland chýlil ke svému závěru, jeden z našich instruktorů se dozvěděl, že vojáci ze 75. pluku Rangers (jednotka americké armády se schopností provádět a podporovat speciální operace) absolvují v rámci svého výcviku dvacetikilometrový zrychlený přesun. Nemohli jsme se nechat zahanbit. „Přece jsme žabí muži,“ řekl si. „Když to dokážou oni, my musíme být ještě lepší.“ Namísto dvaceti kilometrů jsme jich měli urazit dvacet tři.

To by bylo celkem v pořádku, nebýt dvou maličkostí. Rangeri se především jednou ráno nevzbudili a nezačali v plné polní běhat. Oni se na tento přesun soustavně připravovali. V našem nabitém programu se také nenašla žádná skulina, kam by jej bylo možné normálně zařadit. To ale nijak nevadilo. Náš velitel si usmyslel, že tento přesun proběhne na závěr celodenního ostrého výcviku. Něco jako P. S. na konci dopisu. A bylo to opravdu dlouhé a tvrdé P. S.

Takže jsme zahájili tříadvacetikilometrový běh v plné polní (tedy i s batohem o váze 25 kilo) v podvečer dne, kdy jsme měli za sebou již

pětihodinový orientační kurz, který začal v poledne a skončil v pět odpoledne. Uprostřed pouště. V červenci. A měli jsme to zvládnout za necelé tři hodiny. Pod tuto hranici se nakonec ze 72 účastníků dostali jen čtyři. A vůbec z nás doběhl sotva tucet. Zbytek na této trase postupně odpadal a naši zdravotníci je museli posbírat. Někteří kamarádi dokonce omdleli. Té noci jsme použili všechny infuze, které byly v táboře k dispozici.

A Bearden? Ten to bez problémů zvládl. Ani se nezdálo, že by to pro něj bylo nějak obtížné.

Všech 72 nás vědělo, co je to vytrvalost a motivace. Byli jsme přece příslušníky SEALs, což znamená, že jsme museli být tak trochu maniaci. Ovšem Medvěd představoval zcela samostatnou kategorii. Když jsem ho pozoroval, jak se toho večera loudavým krokem vrací na ubikaci, zatímco někteří z nás byli dosud na infuzi nebo na lůžku téměř v kómatu, pomyslel jsem si:

Ten člověk je prostě nezničitelný.

Mike Bearden absolvoval BUD/S jen o několik měsíců dříve než já, ve třídě 213. Já jsem byl zařazen do týmu SEAL Tři, Mike se stal členem týmu Pět. Vojáci z pátého týmu mu přezdívali Commander, částečně proto, že miloval filmy s Jamesem Bondem. Ovšem lépe se k němu hodila jeho druhá přezdívka.

Bear (Medvěd).

Nebylo to jenom proto, že šlo o zkrácenou podobu jeho příjmení. On totiž doopravdy *vypadal* jako medvěd. O Miku Beardenovi se žertem říkalo, že „k němu všichni musejí vzhlížet“. Byl gigantický. Ovšem vzhlíželi jsme k němu nejen kvůli jeho fyzické velikosti. Měl v sobě cosi majestátního, přesvědčivou autoritu, díky níž se všichni v jeho blízkosti cítili v bezpečí. Přestože se nikdy nesnažil být středem pozornosti, byl to typ člověka, po němž se všichni ohlédli, jakmile vešel do místnosti. A nebylo to jenom kvůli jeho tělesné výšce. Působil dojmem,

že je povznesený nad všechny pozemské strkanice. V kolektivu, kde je vychloubání na denním pořádku, nikdy nemluvil jen o sobě a nikdy nikoho nepomlouval. Také jsem ho nikdy neslyšel na něco si stěžovat. Prostě jen dělal svoji práci a o nic dalšího se nezajímal.

Mike také musel být obdařen nějakým zvláštním kouzlem, protože se dokázal spřátelit s úplně každým. Nebylo to kvůli tomu, že by se nějak podbízel – prostě to přišlo samo. Později jsem se dozvěděl, že Mike ještě jako středoškolák jednou fauloval obránce z týmu protihráčů a ten si vymkl kotník. A co bylo dál? Stali se z nich přátelé. A nedlouho poté začal Mike chodit s dívkou, která byla velmi blízkou přítelkyní tohoto obránce. Všichni tři se stali přáteli a už to tak zůstalo. Ta dívka se jmenovala Derenda Hendersonová. O několik let později se z ní stala Derenda Beardenová. To byl klasický Mike: Poraň někomu kotník, staň se jeho nejlepším přítelem, ožeň se s jeho holkou – a všichni jsou naprosto v pohodě.

Mike byl také připravený nabídnout kdykoli komukoli pomocnou ruku – ať už si neuměl poradit s nějakou zbraní, nebo nedokázal vyplnit nesmyslný formulář. Choval se jako náš starší bratr. A to mi imponovalo.

Jako malý jsem si velmi dobře rozuměl se svou mladší sestrou (se svým jediným sourozencem), staršího bratra jsem nikdy neměl a můj vztah k otci byl značně komplikovaný. Poměrně často jsme se stěhovali, podle toho, kde bylo zrovna možné najít práci, a pokaždé jsem musel začínat od nuly, v cizím prostředí. Musel jsem si najít své místo a navázat nová přátelství, což bylo někdy dost složité. Většinu dětství jsem prožil v docích na jihu Kalifornie a ve svých šestnácti letech jsem definitivně odešel z domova. Prakticky po celé mládí jsem se staral především o sebe. Mike Bearden jako by naopak celý život jenom pomáhal *ostatním*. To mne fascinovalo a zároveň inspirovalo. Chtěl jsem být jako Mike.

Potřeboval jsem pochopit, pro co žije.

Když byl Mikeovi necelý rok, jeho rodiče se přestěhovali do okolí Houstonu, aby zde Mikeův otec, Michael starší, mohl absolvovat doktorandská studia. Mikeovi rodiče, Michael a Peggy, si současně museli najít nějakou práci a bydlení. Michael starší byl učitel a Peggy již měla určité zkušenosti s dětmi, proto začali pracovat v ústavu pro 144 opuštěných dětí a u této práce zůstali po následujících dvacet let. Mike a jeho tři sourozenci tak vyrůstali ve společnosti mnoha desítek dalších dětí, které pocházely z velmi žalostných sociálních poměrů. Díky tomu Beardenovic děti získaly již v mládí cenný povahový rys – soucit s těmi, kteří jsou na tom hůře než ony.

Vždy v neděli odpoledne mohli některé děti (na základě rozhodnutí soudu) navštěvovat jejich biologičtí rodiče a další příbuzní. Občas se stalo, že se některé z dětí celý týden velice těšilo, ale žádná návštěva nakonec nedorazila. Mike a jeho starší sestra Wendy tehdy čekali spolu s nimi – čekali tiše, ale prožívali s nimi jejich utrpení. Na tento zážitek Mike nikdy nezapomněl.

Není divu, že se v našem kolektivu stylizoval do role staršího bratra. To byla role přesně pro *něj*.

A pak zde byla i jeho zarputilost. Jeho rodiče dodnes vzpomínají na to, že byl jako dítě velmi soutěživý. Michael starší si v době svých studií přivydělával jako trenér středoškolského týmu amerického fotbalu a nyní, aby svým nešťastným svěřencům nějak pomohl, založil chlapecký sportovní klub. Peggy se zase začala věnovat dívkám. Mike sport miloval, a proto se pod dohledem otce účastnil všech míčových her.

Když bylo Mikeovi osm let, svěřenci jeho otce hráli jednou na domácím hřišti proti hostujícímu týmu z Austinu. Bearden starší musel vyřešit nějakou neodkladnou záležitost, a proto spustil hřiště na chvíli z očí.

Z hlediště se ale náhle ozvala salva smíchu. Ohlédl se a uviděl, že všichni pokřikují a ukazují na něco na hřišti.

No, hochu, pomyslel si, co teď? Vydal se na hřiště a uprostřed vši té vřavy pochopitelně našel malého Mikea. Ten se potají prosmýkl do šatny, oblékl si dres a vyběhl s ostatními na hřiště. To, že mu košile sahala až ke kolenům, mu nijak nevadilo. Zajímala ho jenom hra. Šel přece na hřiště, aby si zahrál.

Když bylo Mikeovi dvanáct let, řekl svým rodičům, že chce běžet maraton. „Ty přece nemůžeš běžet maraton,“ řekl mu na to otec. „Vždyť jsi teprve v sedmé třídě.“

„Ne, poběžím,“ trval si na svém. „Podívej, tady,“ a ukázal otci reklamní článek o Houstonském maratonu v novinách. Tatínek mu nabídl kompromis: pokud chce, mohou se jít všichni na maraton podívat. „Ne,“ opakoval Mike, „já poběžím.“

Nakonec se mu podařilo rodiče nějak přesvědčit, a tak se tedy Mike toho dne postavil na startovní čáru – na nohou měl běžecké boty a na tričku číslo. Jeho rodiče si mysleli, že to po několika kilometrech vzdá – jen co si uvědomí, o jak náročný běh se jedná. Ovšem „nechat se deklarovat“ bylo pro Mikea nepřijatelné už tenkrát. Jakmile uslyšel startovní výstřel, vyrazil vpřed a odmítal zastavit. Asi o půl hodiny později Bear-denovi uslyšeli houkání sanitky. Podívali se na sebe a potřásli hlavou. Za deset minut přijela sanitka zpět i s dvanáctiletým závodníkem. Mike běžel maraton až do okamžiku, než zkolaboval.

Mike se zajímal o všechny sporty a vždy se snažil být svému týmu oporou. Tehdy ale ještě nebyl tak vysoký – a začal si dělat starosti s tím, jestli ještě vyroste. Ve svých jedenácti letech, tedy rok před maratonem, se zeptal rodinného lékaře: „Pane doktore, myslíte si, že někdy vyrostu? Nebo už napořád zůstanu takhle malý?“

„Ty, Mikeu,“ řekl mu tehdy lékař, „chtěl bys být raději vysoký, nebo chytrý?“

Mike nezaváhal ani na okamžik: „Chtěl bych být obojí!“

Když tedy Mike zatím nemohl být veliký, pokoušel si to vynahradit tím, že poleze pořádně vysoko. Využil každé příležitosti, kdy mohl někam vylézt a seskočit dolů – ze stromů, zdí, soch a podobně. Jednoho dne, když rodiče zrovna nebyli doma, pozval kamarády, aby si přišli zaplavat do jejich venkovního bazénu. Hned vedle bazénu stála rozměrná tělocvična. Beardenovi později zjistili, že všechny ostatní děti plavaly, jenom Mike trávil odpoledne tím, že se drápal na střechu tělocvičny a odtud skákal dolů do bazénu.

Malý Mike také miloval komiksové hrdiny. Kolem domu běhal v supermanovském tričku s velkým písmenem S na hrudi. To pochopitelně nebylo nic zvláštního. Mnoho dětí si myslí, že z nich jednou vyroste tou superhrdinové. Ovšem Mike to myslel vážně. Fascinovali ho zejména požárníci. Lákala ho představa, že vleze do nějaké hořící budovy, někoho tam zachrání a pak i s ním vyskočí do bezpečí. Nikdy nebyl provokatér ani rváč, a když se někde objevil nějaký konflikt, vždy se snažil situaci uklidnit. Také nesnášel šikanu a odmítal nečinně přihlížet, když si někdo někoho dobíral. V průběhu školní docházky jeho učitelé opakovaně zdůrazňovali, že se Mike staví na stranu slabších.

Když byl jednou Mike s církevním pěveckým sborem na výměnném pobytu ve Skotsku, zatelefonoval jeho rodičům zničehonic sbormistr. Jakmile se představil, vyděsilo je to. Co se děje? Sbormistr je ale hned uklidil, že se neděje nic hrozného – chtěl je jenom informovat o tom, co Mike udělal. Když se ve skupině procházeli po městě, stali se svědky krádeže. Všichni zůstali stát a nevěděli, jak se zachovat. Ovšem Mike zareagoval jako pravý superhrdina – rozběhl se, srazil zloděje k zemi a chytil ho do kleští.

Když bylo Mikeovi čtrnáct let, konečně to přišlo: začal růst... a rostl stále více. Kalhoty mu byly věčně krátké. Zanedlouho už měřil metr devadesát – byl štíhlý, ale vážil celých sto kilo a vynikal ve sportu.

Od žákovského přeboru Little League až po středoškolské turnaje se Mike angažoval ve všech myslitelných sportech a ve všech zpravidla vynikal. V baseballu exceloval jako chytač i obránce a byl také výborný plavec.

Středoškolskému týmu amerického fotbalu, jehož byl členem, se jednoho roku velmi dařilo – v dané sezóně nebyl ani jednou poražen a dostal se tak do čela oblastního přeboru, navíc s jedním z nejlepších skóre v celém státě. Když se ovšem rozhodovalo o kvalifikaci do celostátního finále, prohrál Mikeův tým losování mincí a byl nucen odehrát přípravný kvalifikační zápas. Mike v tomto zápase nastoupil jako obránce a zasloužil se o všechny touchdowny. O dva zápasy dříve si přitom poranil koleno a to ho dosud bolelo. Přesto hrál jako o život. Oba týmy byly velmi vyrovnané až do poslední vteřiny, kdy se jejich protivníkovi podařilo vstřelit gól z pole a zvítězit o jeden bod.

Když Mike končil svá středoškolská studia, měl se svým kolenem vážné problémy. Před posledními čtyřmi zápasy se musel vždy zastavit u lékaře a nechat si z něj odsát vodu. Lékař mu doporučoval, že by měl s hraním úplně přestat, ale Mike se nenechal odradit. Bolelo ho koleno, ale co na tom? Byl přece Kapitán nezničitelný.

Po střední škole se Mike několik let rozmýšlel, co bude v životě dělat. Rok studoval na vyšší odborné škole a pak přijal místo asistenta trenéra amerického fotbalu na Derendině původní škole. V této funkci se mu podařilo uspět tam, kde sám neuspěl jako obránce: Jeho neporažený tým se nakonec dokázal prosadit a zvítězil v celostátním finále. Mike sice miloval americký fotbal i práci trenéra, nicméně věděl, že v životě chce dělat něco jiného. Chtěl zachraňovat lidi.

MEZI HRDINY

Nechtěl být jenom trenérem.

Chtěl být superhrdinou.

Na střední škole, kde pracoval, visel ve vitríně se sportovními trofejemi obrázek jednoho z bývalých studentů, který se stal příslušníkem SEALs. Mikea to zaujalo, a tak se začal vyptávat a zjišťovat o něm co nejvíce informací. Nedlouho poté zatelefonoval svému otci.

Když Michael starší zdvihl sluchátko, Mike mu řekl:

„Tati, už vím, čím chci být.“

Po absolvování kurzu STT jsem zahájil osmnáctiměsíční tréninkovou misi s týmem Tři a Medvěd byl zařazen do týmu Pět, takže v následujících dvou letech jsme se moc nevidali. Ovšem setkali jsme se v dubnu roku 2000 v Coronadu na zahájení našeho odstřelovačského výcviku.

V průběhu tohoto odstřelovačského kurzu jsme se sblížili a dobrými přáteli jsme byli i v době, kdy Mike porazil Glenu v rozstřelu a získal karabinu SKS.

Po šestitýdenním střeleckém výcviku v Central Valley jsme se přesunuli do vyprahlé měsíční krajiny pouště Niland, kde se mělo rozhodnout, kdo z nás bude moci postoupit do další fáze kurzu. Z původních dvaceti šesti nás zbývalo už jen osmnáct. A celý kurz nás nakonec mělo dokončit sotva deset.

Střelba je sice důležitá, nicméně podstatou úkolu odstřelovače je schopnost dostat se dostatečně blízko, aby bylo vůbec možné vystřelit. A musíte si přitom počínat natolik nenápadně, abyste se mohli bezpečně stáhnout zpět a nepřítel vás nechytil ani nezabil.

Většina lidí sice *odstřelovače* považuje především za střelce, ovšem schopnost být nenápadný – tedy být neviditelný v době, kdy pozorujete své okolí – má mnohem větší význam než umění vypálit jeden dobře mířený výstřel. Chyby se neodpouštějí: když nadejde čas střítel, výstřel

musí být dokonalý. (Pokud vás zajímá, proč je to tak důležité, zeptejte se kapitána Phillipse z lodi *Maersk Alabama*.) Ovšem obecně vzato, v terénu trávíme mnohem více času pozorováním a plížením než vlastní střelbou.

Pokud přemýšlíte o odstřelovačích v akci, nejspíš si představíte vojáka plazícího se po břiše nebo ležícího několik hodin nehnutě. I tak to někdy vypadá, ale není to to nejdůležitější. Podstata odstřelovačovy práce spočívá v rovině psychické. Klíčovou schopností je zde prověřit okolí a najít *mrtvý prostor* neboli místo chráněné vizuálními bariérami, které vás bezpečně ukryjí před zrakem jiného pozorovatele. Do určité míry se jedná o schopnost stát se neviditelným – nikoli přímo na způsob rytířů Jedi, ale je to srovnatelné. Z nějakého důvodu jsem si tyto dovednosti, ještě s jedním dalším vojákem, osvojil o něco dříve než zbytek naší skupiny. V posledním týdnu kurzu jsem tak již měl nasbíráno tolik bodů, že jsem si mohl být úspěšným absolvováním jistý. Proto jsem svlékl hejkala (maskovací oblek, který je možné doplnit větvičkami nebo kousky zeleně) a kurz dokončil jen v klasické pouštní maskovací uniformě, abych tím zmátl a provokoval naše instruktory.

Především Slatteryho (a to se opravdu *podářilo*).

Ne, nejsem nijak vysoký, a mohli byste si myslet, že to je při pohybu v terénu velká výhoda. Ovšem ukázalo se, že výška postavy nehraje tak významnou roli – dokladem toho je i skutečnost, že oním druhým úspěšným adeptem byl Mike Bearden, který se rovněž velmi rychle naučil ukrývat se v terénu.

Přítom se to zdá být téměř neuvěřitelné – obrovský chlap, který zničehonic úplně zmizí. V průběhu výcviku jsem urazil několik set metrů a pak se na chvíli zastavil. Mike se mezitím proplížil kolem jako duch. A pak zde byli všichni ostatní z naší skupiny, kteří se jen několik metrů od startu zoufale plazili po břiše.

MEZI HRDINY

V průběhu výcviku u námořnictva ještě před BUD/S jsme všichni prošli kurzem známým jako SERE, což je zkratka vytvořená ze slov „survival“ (přežití), „evasion“ (vyhýbání se), „resistance“ (odpor) a „escape“ (únik). Dokud jsem se nezahájil BUD/S, byl pro mne tento kurz tím nejnáročnějším, co jsem v životě poznal. Cílem instruktorů v SERE bylo, abychom byli schopní přežít v divočině i v zajetí – a rozhodně si přitom nebrali žádné servítky.

Slyšel jsem historku z doby, kdy tento výcvik absolvoval Mike. V průběhu nácviku vyhýbání se nepříteli, kdy se někteří kadeti ocitnou v roli uprchlých vězňů, nebyli Mikeovi pronásledovatelé schopni ho najít. Všechny ostatní „uprchlé vězně“ už dávno pochytili, a přestože celou oblast znovu důkladně pročesali, Beardena nenašli.

Jednoduše zmizel.

Ovšem když cvičení skončilo, Bearden nebyl *stále* k nalezení. Medvěd se i nadále ukrýval v lese. Nakonec instruktoři začali celou oblast projíždět v nákladním automobilu a vyvolávali ho megafonem. Ukázalo se, že Bearden byl celou dobu ukrytý pod vodou a dýchal slámkou. Commander se ukázal, až když to sám uznal za vhodné.

12. června roku 2000 jsme já, Mike, Glen a devět dalších spolužáků dostali osvědčení o absolvování odstřelovačské školy NSW. Právě jsem oslavil 26. narozeniny, Mikeovi bylo přesně 27 let a tři měsíce. Slavnostní promoce se zúčastnila i jeho manželka Derenda se synem Holdenem, jemuž tehdy bylo necelých devět měsíců. Všichni jsme byli na sebe náležitě pyšní.

Většina z nás se měla už zanedlouho vydat na nějakou zahraniční misi. Na Glenu a mne ovšem nejprve čekala třicetidenní dovolenka, na niž jsme se opravdu těšili.

Bearden ovšem prakticky okamžitě nastoupil do dalšího výcviku – tentokrát se jednalo o aktivitu, kterou miloval: skákání z výšky. Mike se měl v Kalifornii seznámit s technikami vojenského seskoku volným pádem.

Všichni jsme již dříve prošli kurzem, v němž jsme si osvojili základy parašutismu. V jeho rámci jsme nacvičovali hromadný seskok s automaticky otevíraným padákem, jemuž jsme přezdívali „dope on a rope“ (trouba na laně), a také jsme absolvovali seskok známý jako „hop-and-pops“ (skoč a rozevři se), při němž vyskočíte z letadla ve výšce několik set metrů nad vodní hladinou a okamžitě otevřete padák, podobně jako při vylození v Normandii za druhé světové války. Z doby Mikeova studia v základním kurzu pochází jedna humorná historka: již několik hodin jsme tehdy slavili v něčím bytě ve druhém patře. Mike seděl na balkoně a odtud uviděl nějakého člověka, jak krade peněženku ženě dole na ulici. Okamžitě skočil dolů, dopadl na nohy a začal zloděje pronásledovat. Ten byl naprosto vyděšený – zničehonic spatřil obrovskou postavu, která vyrazila proti němu. Na nic nečekal a běžel jako o život – ovšem proti Mikeovi neměl šanci. Podobně jako tehdy na školním výletě ve Skotsku, i tentokrát Mike zloděje dohnal, strhl k zemi a držel v kleštích až do příjezdu policie. Takto nějak si Mike představoval základní parašutistický výcvik.

Ovšem v rámci stávajícího kurzu se Mike měl seznámit se zcela jinou podobou parašutismu. V případě vojenského volného pádu se skáče z výšky 3 000 až 3 500 metrů v plné polní. Nějakou dobu předtím se Mikeovi rodiče zastavili v Coronadu, kde viděli několik vojáků vyskakovat z helikoptéry. Michael starší se večer Mikea zeptal: „Prosím tě, jak to *děláte*? Jak je možné, že se dokážete jen tak vrhnout do prázdna? Vůbec neváháte.“

Mike pokrčil rameny: „No, někdo to dělat musí.“

„Ale teď vážně,“ nedal se otec odbýt, „přemýšlel jsi někdy o tom, jak nebezpečné to je?“

Mike mu na to řekl: „Víš, tati, já o tom nepřemýšlím. O tom *nemůžeš* přemýšlet. Je to naše práce. Patří to k ní. Na světě jsou lidé, kteří potřebují pomoc. A někdo jim pomáhat musí.“

Den po slavnostním zakončení odstřelovačské školy se Mike zastavil na základně SEALs v Coronadu, aby si tam vyřídil formality potřebné k zahájení parašutistického kurzu.

Jeden z instruktorů BUD/S právě končil výcvik skupiny nových rekrutů, kteří museli donekonečna pochodovat po rozpáleném asfaltu. Instruktor se na Mikea podíval a okamžitě jej poznal. Příslušníci SEALs jsou na své výsledky velmi pyšní a ve všech týmech už věděli, jak se dařilo nováčkům v odstřelovačském kurzu. U Mikea to platilo dvojnásob.

„Hej, Beardene,“ zavolal na něj instruktor, „když jsi teď dokončil odstřelovačský výcvik, co plánuješ dál?“

Mike zaťal pěst, dal si ruku dozadu za krk a pantomimicky předvedl otevírání padáku. Zašklebil se.

„Teď ze mne bude bůh nebes,“ zavolal.

O několik týdnů později, když už se jeho parašutistický výcvik chýlil ke konci, vydal se Mike i s Derendou a malým Holdenem na více než dva tisíce kilometrů dlouhou cestu na východ Texasu, kde měla svatbu jeho sestřenice. Hned po svatbě se opět posadil do auta a pospíchal ke svým spolužákům v kurzu.

Když se Mike připravoval na cestu, jeho otec mu řekl: „Určitě by sis mohl nějak zařídit, abyste tu mohli zůstat alespoň přes víkend. Byli bychom zase spolu.“

„Nemůžu, tati,“ řekl Mike. „Čeká mne důležitý seskok.“

Otec pokýval hlavou a zamával jim na rozloučenou.

O několik dní později, v úterý večer, se Mike ozval telefonicky, jak mívával ve zvyku. Řekl, že toho dne skákal a že ho bolí záda. Když pozorujete vojáky SEALs v akci v dokumentárních filmech, můžete snadno nabýt dojmu, že jsou nezranitelní a že je nic nezastaví. Každý výcvik si ale pochopitelně vybírá svou daň. Mike měl problémy s koleny již na střední škole, a přestože si nikdy nestěžoval, po každém seskoku silně trpěl.

Otec mu řekl: „Tak to bys možná zítřek mohl vynechat.“

„Tati, to vůbec nepřichází v úvahu,“ vysvětlil mu Mike. „Navíc už v podstatě končíme.“

Jejich rozhovor se na chvíli zadrhl a pak se Mikeův otec zeptal: „A co budeš tedy dělat potom, Mikeu?“

„Jak to myslíš, co budu dělat potom?“

„Už ti pomalu končí ty čtyři roky. Už jsi přemýšlel, co budeš dělat pak?“

Mike se před odpovědí na chvilku odmlčel.

„Tati,“ řekl, „konečně jsem našel něco, co má smysl. Je pravda, že jsem dostal i několik nabídek ze soukromého sektoru. V jednu chvíli jsem dokonce uvažoval o práci ve vězeňské službě U. S. Marshals. Ale momentálně dělám něco, v čem jsem opravdu dobrý.“

Michael starší polkl a pak řekl: „Takže, co budeš dělat?“

„Prodloužím si smlouvu, tati,“ odpověděl Mike. „To, co tu děláme, má opravdu *smysl*. Lidé nás potřebují.“

„Dobře,“ řekl mu otec a tím se rozloučili.

Měl to být jejich poslední rozhovor.

Následujícího dne Michael starší celý den učil. Byla středa 12. července. V tom někdo vešel do třídy a pošeptal mu, že se má okamžitě vrátit domů. Když tam dorazil, čekala na něj šokující zpráva. Medvěda toho dne potkala nejhorší noční můra každého vojáka: Jeho hlavní padák selhal a zamotal se do záložního padáku, takže se nemohl otevřít ani ten.

Medvěd bojoval až do poslední chvíle – až do okamžiku, kdy dopadl na zem.

Pohřeb Mikea Beardena se konal ve středu 19. července, přesně týden po oné osudné nehodě, v Prvním baptistickém kostele v texaském Justinu, odkud pocházela rodina jeho manželky. Zúčastnila se jej asi dvacítká Mikeových kamarádů z teamů SEALs, kteří tam přiletli z pobřeží, aby mu mohli říct poslední sbohem.

Když skončila oficiální část, malý Holden se podíval na mého kamaráda Eda, který s námi rovněž absolvoval odstřelovačský kurz, a ukázal na jeho prsa. Ed se podíval, kam ukazuje. Holdenův prst mířil na zlatý odznak SEALs ve tvaru trojzubce v jeho klopě. Holdenovi byl povědomý, protože jeho tatínek nosil také takový. Podíval se bezelstně na Eda a řekl: „Pane, nevíte, kde je můj tatínek?“

Ed tak tak zadržel slzy, ale sklonil se k němu a řekl: „Je tam, kde je mu dobře, synku.“ Cítil se při tom velmi provinile. Ale co jiného mu na to měl říct?

Toho dne plakali i někteří velmi otrlí příslušníci SEALs. Ed se mi později svěřil, že to byl jeden z nejhorších dnů v jeho životě. Mikeův synek se nepřestával ptát ostatních vojáků v modré uniformě, kde je jeho tatínek. Ed to popsal slovy: „Bylo to takové slzavé údolí.“

Já jsem na Mikeově pohřbu nebyl. Dokonce jsem tehdy ani nevěděl, co se mu přihodilo. Byl jsem více než dva tisíce kilometrů odtud, užíval si vodních radovánek na pobřeží Kalifornie a neměl o ničem ani sebemenší tušení. Po zakončení odstřelovačského kurzu jsem se vydal na zaslouženou třicetidenní dovolenku a ztratil kontakt s ostatními. Mám-li být upřímný, i kdybych to býval věděl, na pohřeb bych patrně nejel. Bylo by to příliš emotivní.

V pozdějších letech zemřelo mnoho mých kamarádů, ale já jsem jim na pohřby nechodil. Trvalo mi téměř deset let, než jsem se konečně podvolil a na první takový pohřeb se vydal.

Mikeova smrt námi všemi otřásla a já jsem se s ní vyrovnával velice těžko. Bylo to poprvé, kdy jsem se musel smířit s faktem, že smrt je nedílnou součástí naší práce.

Z dnešního pohledu, tolik let po 11. září, je poměrně obtížné si vybatvit, jak tehdy, v červenci roku 2000, svět vypadal. USA byly tehdy do určité míry izolovány od okolní reality. Studená válka skončila už před více než deseti lety a významných vojenských střetů ve světě mnoho neprobíhalo. V roce 1989 jsme přišli o čtyři muže v Panamě a v roce 1993 byla více než desítka příslušníků zvláštních sil zmasakrována v Mogadišu, ovšem tyto tragédie jsme tehdy vnímali jako jednorázové incidenty, které se již ztratily v propadlišti dějin. Obecně jsme si mysleli, že žijeme v relativně bezpečném nebo alespoň klidném období, jakémsi věku nevinnosti. Občas sice při výcviku docházelo ke smrtelným úrazům, ale těch bylo minimum. Všichni jsme věděli, že život příslušníků SEALs je nebezpečný. Nějak jsme ale nepočítali s tím, že se jednou budeme muset vyrovnat se smrtí kamaráda.

Mýlil jsem se. Považoval jsem Mikea za nezničitelného. Ale on nebyl. Všichni jsme smrtelní.

O několik let dříve, když jsem společně s ostatními procházel kurzem BUD/S, si k nám jeden z našich instruktorů přisedl a prohlásil: „Pánové, podívejte se kolem sebe. Podívejte se napravo i nalevo. To jsou členové vašeho týmu, vaši kamarádi. A někteří z nich patrně zemřou. Budete se s nimi muset rozloučit. Tak to prostě je.“ Pamatuji si, že jsem si tenkrát pomyslel: *Ušetři si ty kecy a nech nás alespoň čtyři hodiny vyspat*. Jeho řeč nám tehdy připadala příliš pesimistická.

Teď mi ale došlo, že nám tehdy říkal pravdu. *To jsou vaši přátelé. A budete se s nimi muset rozloučit.*

Mikeova smrt byla pro nás o to bolestnější, že nepadl v boji. Bylo by snadné označit ji za nesmyslnou. To ale nebyla pravda. Tragická, to ano. Bolestná, krutá – určitě. Ale nikoli nesmyslná.

Výcvik, jímž procházíme, je velmi tvrdý. Je nebezpečný. Občas dochází k tragickým nehodám, protože se pohybujeme na samé hranici svých fyzických možností. Pokud bychom ale podmínky nastavili tak, aby se nikdo nemohl zranit, výcvik by ztratil svůj smysl. U SEALs máme jedno přísloví: „Čím víc potu v průběhu výcviku, tím méně krve na bojišti.“ Ale není to jenom o potu. I při výcviku krvácíme. Je tu zápal plic, polámané kosti a někdy je to dokonce ještě horší. Smrt číhá na vojáky zvláštních sil nejen v politicky nestabilních oblastech, ale prakticky na každém kroku. Být příslušníkem zvláštních sil je nebezpečné povolání, a pokud se pro něj rozhodnete, musíte se s touto představou vyrovnat hned na samém počátku. Mike zemřel ve službě své vlasti – jinými slovy, zemřel kvůli tomu, že se snažil zajistit bezpečný život pro všechny obyvatele USA – stejně jako mí další kamarádi, kteří zahynuli o několik let později v ulicích Ramadí nebo v afghánských horách.

Mike zemřel jako hrdina. A nám nezbývalo, než vybojovat bitvu čekající na ty, kteří přežili: vyrovnat se se šokem, vztekem a lítostí, a nakonec i se zlou předtuchou a představou, že nás čekají i další podobné ztráty. Bylo nám jasné, že smrt nás nenavštívila jen tak náhodou. Vstoupila do našeho středu, rozbila tam svůj stan a usídlila se v něm natrvalo. Od tohoto okamžiku měla být naším stálým společníkem.

O několik let později se mi Mikeův otec svěřil: „Čtete knihy s válečnou tematikou, např. od Clivea Cusslera nebo Richarda Marcinka, a utvoříte si určitou představu. Ale je tu i lidská stránka věci, o níž se z knih nic nedozvíte. Jsou to děti, které jejich matky přivedly na svět,

vychovaly a milovaly, a vy si nedokážete představit, že by teď měly svůj život položit za někoho jiného. Ale svým způsobem jsme na ně pyšní. Oni prostě dělají svou práci a nepřemýšlejí o tom, jestli je to nebezpečné nebo ne. Protože když to neudělají oni, kdo to udělá za ně?“

Teprve několik let po Mikeově smrti a dávno poté, co jsem si prošel peklem afghánských jeskyní, jsem i já konečně dostal příležitost absolvovat kurz vojenského volného pádu. Shodou okolností jsem se k této důležité součásti výcviku SEALs dostal až se značným zpožděním. Sice jsem již dříve několikrát skákal s padákem, ale tohle bylo něco jiného. Na tomhle kurzu se Mike zabil.

Seděl jsem ve dvoumotorovém letounu a cítil, jak stoupá do 4 000 metrů (tak vysoko se už začínáte dusit, pokud nemáte nasazenou kyslíkovou masku), aby náš seskok stál za to. V tu chvíli jsem začal pocítovat něco, na co jsem skutečně nebyl zvyklý.

Strach.

Mikeova smrt nás zasáhla na velmi citlivém místě. Bylo to něco, o čem není jednoduché mluvit. Vojáci SEALs nemají strach jen tak z něčeho. Je to součást našeho výcviku i našeho image. Každý příslušník SEALs musí být nadprůměrně odvážný. To ale neznamená, že bychom se nebáli. Všichni máme své slabiny. Ve mně Mikeova smrt vyvolala fobii z parašutismu a tento strach mne nyní postupně ovládal.

Říkal jsem si, že je to nesmysl. Já přece miluji létání, už od malička jsem si přál být pilotem. Prošel jsem náročným výcvikem a nikdy ani na chvíli nezapochoyboval, že to zvládnou, až přijde čas. Ale najednou to tu bylo.

Jeden z dalších účastníků kurzu uviděl, jak se zadní dveře rozevřely, posadil se zpříma na sedadle a pevně se připásal. „Tohle nedám,“ řekl a odmítl skočit. Dobře vím, jak se tehdy cítil. Hlavou mi probíhala fráze, kterou jsem kdysi zaslechl na školení: Proč bych se měl vrhat do neznáma

MEZI HRDINY

z bezpečí letadla? Tenkrát jsme to považovali za vtip, který měl odlehčit vypjatou atmosféru. Teď mi to ale nepřipadalo nijak vtipné. Na chvíli jsem skutečně zaváhal, jestli to dokážu.

Ale pak jsem si vzpomněl na Mikea. Svému otci jednou řekl: „Děláme něco, co má smysl. Lidé nás potřebují.“ Při seskoku sice přišel o život, ale jeho duch žil dál.

Zapomněl jsem na strach a skočil do prázdna.

2

ODVÁŽLIVEC

DAVE SCOTT

14. SRPNA ROKU 2000, TEDY NECELÝ MĚSÍC PO pohřbu Mikea Beardena, se naše četa vydala západním směrem přes celý Tichý oceán na svou první misi. Mířili jsme do Indického oceánu coby součást tzv. obojživelné pohotovostní skupiny (Amphibious Readiness Group, ARG), která byla přidělena k transportní lodi USS *Duluth*. Doba, kdy jsme byli považováni za zele náče, se pomalu chýlila ke konci – právě včas. Po několika letech výcviku a příprav jsme se ochotně vzdali pekla v Coronadu a byli připraveni stát se zkušenými profesionály.

Mohli byste si myslet, že je to úžasný pocit.

Ale nebyl.

Předně, být součástí ARG rozhodně není žádné terno. Čekalo nás mnoho nudných týdnů na palubě lodi. Ze strategického hlediska to

možná dávalo smysl, nicméně pro nás vojáky to byla příšerná zkušenost. Jednotky SEALs jsou sice oficiálně součástí námořnictva, ovšem ve skutečnosti s ním nemáme prakticky nic společného – a to poslední, co bychom si přáli, je plavit se po moři. Je to nejenom příšerně nudné, ale také je tam prakticky nemožné zůstat ve formě. I tak jsme se ale o to ze všech sil snažili a většinu času trávili v místní posilovně. Říká se, že zkratka SEAL v případě plavby na lodi znamená „sleep, eat and lift“ (spi, jez a posiluj).

A i když jsme se příležitostně dostali také na pevninu, ve světě byl tehdy poměrně klid. Již asi deset let, od operace Pouštní bouře, platily obchodní sankce vůči Iráku a jednotlivé týmy SEALs se běžně zapojovaly do mezinárodních operací, jejichž cílem bylo zajistit, že toto embargo nikdo nebude porušovat. Měli jsme být nasazeni především proti pašerákům irácké ropy. To mohlo být zajímavé zpestření a těšili jsme se, že při kontrole nákladních lodí v Perském zálivu zažijeme alespoň nějaké dobrodružství. Jinak se toho ovšem ve světě mnoho nedělo.

Vypluli jsme tedy jihozápadním směrem přes Tichý oceán a cestou absolvovali několik krátkých zastávek v různých exotických destinacích. Následně jsme dorazili do australského Darwinu, kde jsme strávili týden běžnými aktivitami – účastnili jsme se společných cvičení s australskými vojáky, posilovali, ale také se bavili.

Odtud jsme se pak vypravili severním směrem na nedaleký Východní Timor, který před nedávnem vybojoval svou nezávislost na Indonésii a dosud se potýkal s negativními následky této války. Skupina vojáků z naší skupiny vystoupila na souš a podílela se na distribuci humanitární pomoci. A to bylo maximální vzrušení, jaké jsme si tenkrát mohli dopřát. Bylo to období dosud nevídané prosperity a stability, a to jak v USA, tak i celosvětově. Ovšem pro příslušníky SEALs byl takovýto svět poměrně nudný.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.